

Rättslig kommentar

angående

följderna av Migrationsöverdomstolens tolkning av begreppet "lämnat landet"

Bakgrund

Migrationsverket har tidigare ansett att en utlänning har lämnat landet och att verkställighet har skett när personen har passerat en inresekontroll och därmed tillåtit resa in i ett annat land. Migrationsöverdomstolen har nu i en dom den 28 september 2015 i mål UM 9690-14 gjort en annan tolkning.

Frågan om när en utlänning har lämnat landet och när verkställighet har skett har betydelse för vilken myndighet som är ansvarig för verkställighetsärendet, polisen eller Migrationsverket. Den kan också aktualiseras vid s.k. misslyckade verkställigheter. I det aktuella målet var det frågan om vilken effekt verkställighet har på ett fattat förvarsbeslut. I tidigare förarbeten har uttalats att ett beslut om förvar upphör att gälla då verkställighet sker.

Frågan har också betydelse för rätten till bistånd enligt LMA. Rätten till bistånd upphör enligt 11 § LMA när utlänningen lämnar landet. En utlänning som återkommer till landet därefter måste istället vända sig till en kommun för att få bistånd för sitt uppehälle, vilket kommunen inte kan erhålla statlig ersättning för.

Rättslig bedömning

Utresebegreppet

Migrationsöverdomstolen har i domen uttalat att en person är verkställd i och med att han/hon lämnar Sverige. I målet var situationen den att den aktuella personen eskorterades ut ur Sverige, men vid ankomst till destinationslandet beviljades han inte inresa där varför den eskorterande personalen återvände med honom till Sverige. Migrationsöverdomstolen finner dock att utvisningsbeslutet verkställdes när han lämnade landet.

Domen innebär alltså att 1 kap. 6 § UtlL ska tolkas bokstavligt, d.v.s. att utresa och verkställighet sker då personen lämnar svenskt territorium. Det finns alltså inget krav på beviljad inresa i verkställighetslandet.

Frågan om ett beslut om förvar upphör vid utresa

I MIG 2014:2 fann Migrationsöverdomstolen att ett beslut om verkställighetsförvar de facto upphävdes när utlänningen började avtjäna ett fängelsestraff. Domstolen uttalar i det nu aktuella målet att beslutet om verkställighetsförvar upphävdes när utvisningsbeslutet verkställdes, d.v.s. när personen lämnade Sverige.

Detta innebär att vid en s.k. misslyckad verkställighet, d.v.s. att en person inte beviljas inresa i verkställighetslandet utan återvänder till Sverige, måste ett nytt beslut om verkställighetsförvar fattas av den verkställande myndigheten i samband med återvändandet till Sverige. Detta gäller oavsett om det är Migrationsverket eller polisen som är verkställande myndighet.

Överlämnande av verkställighet till polis efter återkomst till Sverige

Enligt 12 kap. 23 § UtL ska ett verkställt avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställas på nytt om personen anträffas här i landet och det inte föreligger någon av undantagssituationerna i andra – fjärde styckena. Eftersom verkställighet nu anses ske när utlänningen lämnar Sverige utan krav på beviljad inresa i verkställighetslandet, innebär det att ett överlämnande av verkställighet till polis för verkställighet enligt 12 kap. 14 § fjärde stycket UtL förfaller i och med verkställigheten. För att undvika otydligheter i ansvarsfördelningen om personen återkommer till Sverige, antingen på grund av misslyckad verkställighet eller för att personen frivilligt reser in på nytt, bör det därför fattas ett nytt beslut om överlämnande av verkställighet till polisen, om förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Tidigare meddelat rättsligt ställningstagande RCI 02/2012 upphävs härmed.

Rättschef